

Sygn. akt III C 1291/20

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2021 roku

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Justyna Pikulik

Protokolant: aplikant Daniel Kwiatkowski

po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2021 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej ul. (...) w M.

przeciwko Administracji (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o zapłatę

postanawia:

odrzuć pozew

Sygn. akt III C 1291/20

Uzasadnienie postanowienia o odrzuceniu pozwu zapadłego przed Sądem Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie Wydział III Cywilny na rozprawie w dniu 18 maja 2021 r.

Powódka Wspólnota Mieszkaniowa ul. (...) w M. wystąpiła z pozwem przeciwko Administracji (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. o zapłatę kwoty 10.566,29 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu.

W dniu 27 kwietnia 2020 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając w całości żądanie pozwu (ówczesna sygnatura III Nc 2173/19).

W określonym terminie pozwany Administracja (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika wywiodła sprzeciw od ww. nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości, wnosząc o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu i podnosząc m.in. zarzut braku zdolności sądowej pozwanego wskazanego w pozwie.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 18 maja 2021 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie Wydział III Cywilny odrzucił pozew.

U podstaw takiego rozstrzygnięcia legły następujące względy.

Zgodnie z art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c., Sąd odrzuci pozew m.in. wówczas, jeżeli jedna ze stron nie ma zdolności sądowej albo jeżeli powód nie ma zdolności procesowej, a nie działa za niego przedstawiciel ustawowy albo jeżeli w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej powodem zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie.

Przepisy art. 70 i 71 k.p.c. stanowią, że jeżeli braki w zakresie zdolności sądowej dają się uzupełnić, sąd wyznaczy w tym celu odpowiedni termin - w sytuacji zaś, gdy braku tego nie można uzupełnić, sąd zobowiązany jest wydać

stosowne postanowienie, w szczególności postanowienie o odrzuceniu pozwu. W doktrynie wyrażono nadto pogląd, że brak zdolności sądowej nie może być uzupełniony przez wstąpienie do udziału w sprawie podmiotów mających tę zdolność zamiast podmiotu, który tej zdolności mieć nie może (zob. W. Broniewicz: Glosa do orzeczenia SN, III CZP 71/87, OSP 1990/11-12/366). Tak więc w sytuacji, w której pozew wniesiono przeciwko pozwanemu nie posiadającemu zdolności sądowej i nie jest możliwe usunięcie tego braku w żaden sposób, bez wzywania o jego uzupełnienie należy pozew odrzucić.

Badając zdolność sądową pozwanej w niniejszej sprawie Sąd musiał rozstrzygnąć następujące kwestie: po pierwsze - czy pozwana ma zdolność sądową w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego i po drugie - czy ewentualny brak w zakresie tejże zdolności jest możliwy do uzupełnienia w trybie art. art. 70 i 71 k.p.c.

Przepis art. 64 §1 k.p.c. stanowi, że zdolność sądową ma każda osoba fizyczna i prawna. Nadto zgodnie z treścią § 2 zdolność sądową mają także jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

Definicja zawarta w przepisie nie jest jednak wyczerpująca albowiem w przepisach kodeksu postępowania cywilnego można odnaleźć szereg przepisów, które przyznają zdolność sądową także innym podmiotom niż tym wymienionym w art. 64 k.p.c. (por. w szczególności art. 460 § 1 k.p.c.). Wreszcie również w innych aktach prawnych znajdują się postanowienia przyznające zdolność sądową podmiotom nie posiadającym osobowości prawnej np. w art. 8 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1030, ze zm.) lub w art. 6 zd. 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.). Ustawodawca wprowadził więc normatywny typ regulacji kwestii zdolności sądowej - zdolność ta przysługuje wtedy, gdy można wskazać konkretny przepis prawa, który wyposaża dany podmiot w przymiot zdolności sądowej. Odnośnie osób prawnych i fizycznych sytuacja jest jasna - mają one zdolność sądową na podstawie przepisu art. 64 k.p.c., co do innych podmiotów dla przyjęcia, iż mają one zdolność sądową niezbędne jest istnienie przepisu, który tę zdolność im przyznaje.

W przedmiotowej sprawie strona powodowa- Wspólnota Mieszkaniowa ul. (...) w M. oznaczyła jako stronę pozwaną podmiot Administracja (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S.”.

Sąd doszedł do jednoznacznego przekonania, że w niniejszej sprawie zachodzi brak zdolności sądowej po stronie pozwanej, co skutkowało koniecznością odrzucenia pozwu. Zdolność sądowa jest bezwzględna przesłanką procesową. Jej brak stanowi przeszkodę procesową, którą sąd bierze pod uwagę z urzędu w każdym stanie sprawy (zd. trzecie art. 202 k.p.c.). Powódka w niniejszej sprawie pozwała spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, a więc osobę prawną. Zgodnie z art.64 § 1 k.p.c. każda osoba fizyczna i prawna ma zdolność występowania w procesie jako strona (zdolność sądowa). Tym samym o zdolności sądowej danego podmiotu w przypadku osób prawnych decyduje posiadanie przez ten podmiot takiego przymiotu.

W okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy nie istnieje przedsiębiorca Administracja (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S.”. Taki podmiot nie figuruje w Krajowym Rejestrze Sądowym. Podmiotem figurującym w Krajowym Rejestrze Sądowym jest Administracja (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. (Numer KRS: (...)), zaś pozwana Administracja (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. jest jedynie oddziałem przedsiębiorcy z siedzibą w S., co jednoznacznie wynika z odpisu z KRS.

Prawo polskie nie przyznaje natomiast zdolności sądowej oddziałom przedsiębiorców. W rezultacie taki oddział nie może występować jako strona w polskim procesie cywilnym (por. P. Pawlonka, Oddział przedsiębiorcy w procesie cywilnym, s. 734; P. Sokal, Zdolność sądowa oddziałów przedsiębiorców zagranicznych; M. Szydło, Charakter prawny oddziałów przedsiębiorców zagranicznych). Konieczne jest zatem pozywanie samego przedsiębiorcy.

Od zasady braku zdolności sądowej oddziałów przedsiębiorców przewidziane są przy tym dwa wyjątki. Po pierwsze, zgodnie z art. 460 § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa pracy zdolność sądową i procesową ma także pracodawca, chociażby nie posiadał podmiotowości prawnej. Po drugie, zgodnie z art. 106 pkt 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. z 2015 r. poz. 1206) główny oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń

(mającego siedzibę poza UE) może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywany (por. Trocha w: red. J. Jankowski, Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz. Art. 730-1217, Warszawa 2015, Legalis; P. Pawlonka, Oddział przedsiębiorcy w procesie cywilnym, s. 734; A. Tarasiuk-Flodrowska, A. Wnęk, Praktyczne problemy funkcjonowania w Polsce oddziału zagranicznego ubezpieczyciela z państwa członkowskiego Unii Europejskiej, s. 155).

Powód, jako stronę pozwaną oznaczył podmiot nieistniejący, a mianowicie Administrację (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S.". Tym samym strona pozwana została określona w pełni zarówno co do firmy, formy organizacyjno - prawnej jak i siedziby. Trudno jest bardziej dokładnie i precyzyjnie określić spółkę prawa handlowego. Treść pozwu i załączone dokumenty, odnosiły się tylko i wyłącznie do tak wskazanej strony pozwanej i dopełniały uzasadnienie powódki do wniesienia pozwu właśnie przeciwko temu podmiotowi. Tymczasem, to z podmiotem Administracja (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. powódkę łączyła umowa o zarządzanie z dnia 01.02.2011 r. (k.93) i ten podmiot winien zostać pozwany w niniejszej sprawie.

Z treści pozwu nie wynika, że powódka mylnie oznaczyła stronę pozwaną, mając zamiar pozwać de facto Administrację (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.

Wyznaczenie podmiotowego zakresu postępowania procesowego jest aktem woli podmiotu wszczynającego proces. Jeśli więc do procesu włączony zostanie niewłaściwy podmiot, to taką sytuację procesową kwalifikować należy jako skutek wady aktu woli powoda. Wada taka - jako dotycząca czynności procesowej - może być usunięta tylko w sposób przewidziany w ustawie procesowej. Z tego zaś punktu widzenia należy odróżnić niewłaściwe oznaczenie strony od niewłaściwego doboru podmiotów procesu. W sytuacji pierwszej naprawienie wady następuje w drodze sprostowania oznaczenia strony. Polega ono na uzupełnieniu lub konkretyzacji (lecz nie na zmianie) pierwotnego oznaczenia strony. Tam natomiast, gdzie powód prawidłowo oznaczył podmiot, który według jego intencji miał być stroną przeciwną, ale - z punktu widzenia prawa materialnego - dokonał doboru tego podmiotu w sposób niewłaściwy, do usunięcia wady aktu jego woli może dojść już tylko przez odwołanie wadliwej czynności procesowej (art.203 k.p.c.) albo w drodze podmiotowego przekształcenia powództwa (art.194 i nast.k.p.c.) por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2004 r., sygn. akt V CK 472/03).

Powódka prawidłowo i konkretnie oznaczyła stronę pozwaną w pozwie, wskazując jednak przedsiębiorcę nieistniejącego.

Nie budzi wątpliwości, iż w takim przypadku nie może znaleźć zastosowanie procedura z art.70 k.p.c. Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy (m.in. uchwała SN z 19 kwietnia 2001 r., III CZP 10/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 147, postan. SN z 3 października 2002 r., I CKN 448/01, Lex nr 57226) - brak zdolności sądowej, o którym mowa w art. 70 § 1 k.p.c., odnosi się do podmiotu będącego stroną procesową. Konieczną zatem przesłanką uzupełnienia tego braku jest zachowanie tożsamości stron, a więc zachowanie takiego stanu rzeczy, w którym zarówno przed uzupełnieniem, jak i po uzupełnieniu braku zdolności sądowej, stroną pozostaje ten sam podmiot. W rozważanym wypadku warunek ten nie został spełniony.

Należy zauważyć, iż określenie podmiotowych granic powództwa, oznaczenie strony pozwanej leży tylko i wyłącznie w gestii powoda. Jeżeli występują jakiegokolwiek nieścisłości w oznaczeniu strony pozwanej, to sprostować je (czy to z własnej inicjatywy, czy w wykonaniu zobowiązania sądu) może wyłącznie powód. Świadczy o tym również to, iż przekształcenia podmiotowe w zakresie legitymacji procesowej biernej mogą nastąpić jedynie albo z inicjatywy samego powoda (art.194 §1 i §3 k.p.c.) albo za jego zgodą (art.194 §2 k.p.c.). Tym samym sąd nie ma możliwości z własnej inicjatywy sprostowania oznaczenia strony pozwanej. To jedynie powód może tego dokonać, jako dysponent postępowania.

W świetle przytoczonych wyżej argumentów, pozew w niniejszej sprawie podlegał odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c.

Sygn. akt III C 1291/20

Zarządzenia:

1. Odnotować,
2. Odpis postanowienia z dnia 18.04.2021 r. wraz z uzasadnieniem doręczyć członkowi zarządu powodowej Wspólnoty M. S. z pouczeniem o zażaleniu pionowym;
3. Zarządzenie wykonać w terminie 10 dni;
4. Akta przedłożyć z zażaleniem lub za 21 dni z zpo.

01.07.2021 r., Sędzia Justyna Pikulik